

15.

Storstockholms
2013-03-11
Dnr 106-270/2013

Revisorerna i Storstockholms Brandförsvär

Till: förbundsdirektionen
fullmäktige i respektive medlemskommun:

Danderyds kommun	Täby kommun
Lidingö	Vallentuna kommun
Solna stad	Vaxholms kommun
Stockholms stad	Värmdö kommun
Sundbybergs stad	Österåkers kommun

Revisionsberättelse för år 2012

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer har granskat den verksamhet som bedrivits i Storstockholms brandförsvär (organisationsnummer 222000 – 0356).

Styrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vår granskning visar att årsredovisningen är upprättad i enlighet med kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Vi bedömer sammantaget att styrelsen i Storstockholms brandförsvär i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

BK

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelsen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Vi återoppar bifogade redogörelse och rapporter.

Stockholm den 4 mars 2013

Bengt Leijon

Bo Klasmark

Lennart Sundquist

Leif Krafft

Herman Brundin

Bilagor:

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:

De sakkunnigas rapporter (nr 1-4)

Storstockholms brandförsvär

Granskning av delårsrapport 2012

Innehåll

1. Sammanfattning.....	2
2. Inledning.....	3
3. Förbundets resultat och balansräkning	3
3.1. Resultaträkning samt prognos.....	3
3.2. Balansräkningen	3
4. Kommentarer till förvaltningsberättelsen.....	5

1. Sammanfattning

Vi har översiktligt granskat Storstockholms brandförsvares delårsrapport per 31 augusti 2012. De väsentligaste slutsatserna i granskningen sammanfattas enligt följande:

- Delårsrapporten ger en, i allt väsentligt, rättvisande bild av förbundets resultat och ställning per 31 augusti 2012.
- Förbundet prognostiserar ett överskott uppgående till 12,6 mkr för helåret 2012 att jämföra med fastställd budget om 0 mkr. De största positiva avvikelserna avser avskrivningar 8 mkr, återbetalning av premier från AFA för åren 2007 och 2008, 3 mkr och återföring av reserv för omställningskostnader 3 mkr. Den största negativa avvikelsen utgörs av högre pensionskostnader än budgeterat med 9 mkr.
- I delårsrapporten ges en övervägande god och översiktlig redovisning av förbundets resultat vad gäller verksamhet och ekonomi. Verksamhetsmålen behöver dock utvecklas för att bättre återspegla kärnverksamheten och utgöra underlag för att bedöma denna. Vidare behöver målen bli mätbara i större utsträckning. Strategier för att uppnå målen behöver också tydliggöras i vissa fall.
- Enligt lagens intentioner ska en samlad bedömning göras av verksamhetens måluppfyllelse, d v s en bedömning av god ekonomisk hushållning. Med samlad menas en sammanvägd bedömning av ekonomisk och verksamhetsmässig måluppfyllelse. I delårsrapporten gör styrelsen inte någon sådan samlad bedömning.
- Den redogörelse som ges i delårsrapporten avseende åtgärdsplanen för en ekonomi i balans ger en tillräcklig bild av vidtagna åtgärder. Dock bör analysen av vidtagna åtgärder fördjupas vid upprättandet av årsredovisningen 2012. Åtgärdernas beloppsmässiga effekter redovisas inte i delårsbokslutet.
- Den negativa avvikelsen på pensioner beror främst på att förbundet beräknar att personal som har rätt att gå i pension vid 58 års ålder genomsnittligt sett kommer att gå i pension vid 60 års ålder. Den verkliga genomsnittsåldern är lägre, enligt förbundets beräkningar 59,25 år. Detta innebär relativt väsentliga ekonomiska effekter i resultaträkningen när personalen pensioneras. Förbundet behöver kontinuerligt bedöma vilken den mest realistiska genomsnittsåldern kommer att vara när personalen pensionerar sig och beräkna pensionsåtagandena i förhållande till detta. Vi uppmanar förbundet att beräkna pensionsåtagandena på olika scenarion som en del i arbetet med känslighetsanalyser.

2. Inledning

Revisorerna ska enligt kommunallagen granska en delårsrapport och lämna en bedömning över denna till fullmäktige. Fullmäktige ska behandla revisorernas bedömning i samband med behandlingen av delårsrapporten.

Revisorerna har uppdragit till Ernst & Young att genomföra en översiktlig granskning av förbundets delårsrapport per 2012-08-31 som underlag för den bedömning som revisorerna ska göra. Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed (SÖG 2410) samt med beaktande av bestämmelserna i kommunallagen och den kommunala redovisningslagen. Granskningen är således begränsad i jämförelse med en granskning av ett årsbokslut.

3. Förbundets resultat och balansräkning

Vi har översiktligt granskat delårsrapporten per 31 augusti 2012 samt analyserat större avvikelser och förändringar mot budget och föregående års delårsrapport och årsredovisning. Nedan lämnas kommentarer till väsentliga resultat- och balansposter för vilka vi gjort iakttagelser i granskningen.

3.1. Resultaträkning samt prognos

Storstockholms brandförvar redovisar per 31 augusti 2012 ett positivt resultat om 21,9 mkr (-7,9 mkr). Resultatet är en förbättring jämfört med samma period föregående år med 29,8 mkr.

Prognosen för helåret uppgår till 12,6 mkr, vilket överstiger budgeterat resultat med motsvarande belopp. Den positiva budgetavvikelsen när det gäller prognosen är framför allt hänförlig till återbetalning av avtalsförsäkringar (3 mkr), minskade avskrivningskostnader beroende på en lägre investeringstakt och förlängda avskrivningstider (8 mkr) samt effekter av genomförda omställnings- och besparingsprogram. Den negativa avvikelsen på pensioner beror främst på att förbundet beräknar att personal som har rätt att gå i pension vid 58 års ålder genomsnittligt sett kommer att gå i pension vid 60 års ålder. Den verkliga genomsnittsåldern är lägre, enligt förbundets beräkningar 59,25 år. Detta innebär relativt väsentliga ekonomiska effekter i resultaträkningen när personalen pensioneras. Förbundet behöver kontinuerligt bedöma vilken den mest realistiska genomsnittsåldern kommer att vara när personalen pensionerar sig och beräkna pensionsåtagandena i förhållande till detta. Vi uppmanar förbundet att beräkna pensionsåtagandena på olika scenarion som en del i arbetet med känslighetsanalyser. Om förbundet anser att beräkningen ska ske på högre genomsnittsålder än verkligt utfall bör förbundet kunna presentera en trovärdig plan för hur genomsnittsåldern ska kunna höjas.

3.2. Balansräkningen

Materiella anläggningstillgångar

Periodens investeringar uppgår till 18 mkr, vilket utgör ca 26 procent av årets totala investeringsbudget. Merparten av investeringarna är hänförliga till sambandssystemet Rakel samt investeringar i nya räddningsbilar och lastfordon. Prognosen visar att 43 procent av årets investeringsbudget förväntas förbrukas. Skillnaden mellan prognosen och budgetramen beror främst på att ett antal beställda fordon inte kommer att levereras förrän under år 2013.

Vi har kontrollerat att redovisningen enligt huvudboken överensstämmer med förbundets anläggningsregister. Stickprovvis granskning har genomförts av periodens investeringar

mot verifierande underlag och avskrivningar har stickprovsvís kontrollberäknats. Granskningen som utförts med avseende på rörelse- och balansgillhet har inte föranlett några anmärkningar. Det noteras att förbundet under det senaste året förlängt avskrivningstiden på fordon med ett år, vilket således påverkat avskrivningskostnaderna i årets delårsbokslut i jämförelse med budget och föregående år. Förändringen av avskrivningstiderna har skett med anledning av en förändrad bedömning av fordonens ekonomiska livslängd. Vi har inget att erinra mot den nya bedömningen av nyttjandeperioden.

Ytterligare granskningsinsatser av förbundets materiella anläggningstillgångar kommer att genomföras i samband med granskningen av årsbokslutet.

Övriga kortfristiga fordringar

Större utgående balansposter som rubriceras "Övriga kortfristiga fordringar" utgörs av kundfordringar, interimfordringar samt övriga kortfristiga fordringar. De kortsiktiga fordringarna har minskat med 7,7 mkr sedan årsbokslutet 2011. Minskningen förklaras huvudsakligen av minskade förutbetalda hyreskostnader.

Kassa och bank

Kassa och banktillgodohavanden uppgår till 403,4 mkr i delårsbokslutet vilket innebär en ökning med 57,3 mkr mot årsbokslutet 2011. Ökningen förklaras bland annat av att förbundet inte genomfört investeringar i enlighet med budget samt beroende på när inbetalningar av medlemsavgifter sker. Vi har stickprovsvís stämt av redovisade saldon mot bankkontoutdrag. Inga differenser har noterats.

Avsättningar

Avsättningar utgörs i huvudsak av förbundets pensionsåtaganden. Vi har stämt av redovisade belopp mot beräkningsunderlag och prognos från KPA. Vi har i vår granskning noterat att KPA's beräkningar av förbundets pensionsåtaganden bygger på en genomsnittlig pensionsålder uppgående till 60 år för brandmän som omfattas av avtal med rätt att gå i pension vid 58 års ålder.

Kortfristiga skulder

De kortfristiga skulderna utgörs främst av leverantörsskulder, interimsskulder, övriga kortfristiga skulder samt semesterlöne- och övertidsskuld. Vi har utfört avstämningar mellan huvudboken och verifierande underlag hämtade från försystem till ekonomisystemet. Inga väsentliga avvikelser eller differenser har iakttagits.

4. Kommentarer till förvaltningsberättelsen

Förvaltningsberättelsen bedöms innehålla de områden som är relevanta i en delårsrapport. Strukturen bedöms som god.

Delårsrapportens förvaltningsberättelse inleds med en omvärldsanalys och därefter drifts- och investeringsredovisning. Vidare omfattar förvaltningsberättelsen en avstämning av det kommunala balanskravet. Avstämningen visar på ett positivt resultat för förbundet.

I ett särskilt avsnitt redogörs det för den åtgärdsplan för en ekonomi i balans som fastställdes under föregående år. För de åtgärder som vidtagits inom ramen för åtgärdsplanen redovisas aktuellt utfall i delårsboks slutet, dock utan att specificera närmare i belopp vad respektive åtgärd har haft för effekt. Delårsrapporten omfattar även ett kortare avsnitt om personalen.

I den avslutade delen av förvaltningsberättelsen finns en övergripande redogörelse för förbundets arbete med fokusområden samt verksamhetens mål. Målen är uppdelade i följande områden:

- Verksamhetsmål
- Finansiella mål
- Medarbetarmål
- Miljömål

I delårsrapporten ges en övervägande god och översiktlig redovisning av förbundets resultat vad gäller verksamhet och ekonomi. Verksamhetsmålen behöver dock utvecklas för att bättre återspegla kärnverksamheten och utgöra underlag för att bedöma denna. Vidare behöver målen bli mätbara i större utsträckning. Strategier för att uppnå målen behöver också tydliggöras i vissa fall.

Styrelsen gör ingen samlad bedömning av om god ekonomisk hushållning föreligger eller ej. Enligt lagens intentioner ska en samlad bedömning göras av verksamhetens måluppfyllelse och ekonomisk måluppfyllelse.

En fördjupad analys av förbundets måluppfyllelse kommer att genomföras i samband med granskningen av årsboks slut 2012.

Av förvaltningsberättelsen framgår krav som försäkringsbolaget Sveland aviserar mot Storstockholms Brandförsvär. Förbundet kommer att bestrida eventuella krav och bedömer risken för att krav kommer drivas vidare som låg. Förbundets bedömning bygger på analys av tidigare rättsfall..

Stockholm den 4 oktober 2012

Mikael Sjölander
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor

Johan Perols
Certifierad kommunal revisor

Revisorerna i Storstockholms brandförsvaret

Till förbundsstyrelsen
För kännedom till direktionen

Revisorernas bedömning av förbundets ekonomistyrning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har Ernst & Young granskat förbundets rutiner rörande ekonomistyrning och budgetuppföljning. Fokus i granskningen har varit på kvalitetssäkring av budget samt styrning och uppföljning av arbetet med åtgärdsplaner för en ekonomi i balans. Förbundets ekonomistyrnings- och budgetprocess har under tidigare år tidvis varit behäftad med brister, vilket fått till följd att utvecklingsfrågor fått stå tillbaka och att fokus fått läggas på genomförande av finansiella åtgärdsplaner.

Den genomförda granskningen visar att förbundet under det senaste året förstärkt sin ekonomistyrnings- och budgetprocess, men att vissa brister fortfarande kvarstår. Med anledning av detta presenteras i rapporten ett antal förslag på förbättringsområden:

- ▶ Förbundet bör utveckla och förtydliga krav på uppföljning och återrapportering av fastställda åtgärdsplaner.
- ▶ Förbundet bör utveckla och förtydliga beslutsunderlag till budgeterade investeringar samt förbättra den ekonomiska uppföljningen av gjorda investeringar, framför allt gällande räddningsfordon.
- ▶ Dokumenterade uppföljningar, analyser och bedömningar av väsentliga budgetposter bör upprättas i samband med finansiell rapportering.
- ▶ Förbundet bör kontinuerligt beräkna pensionsåtaganden med olika scenarion rörande faktisk pensionsålder som en del i det årliga arbetet med känslighetsanalyser.

Rapporten överlämnas härmed. Revisionen önskar få förbundsstyrelsens svar på de iakttagelser och rekommendationer som framgår i rapporten senast den 24 februari 2013.

Stockholm den 24 januari 2013

Bengt Leijon

Herman Brundin

Bo Klasmark

Lef Krafft

Lennart Sundquist

Bilaga:

De sakkunnigas granskningsrapport av förbundets ekonomistyrning

Storstockholms brandförsvär

Granskning av förbundets ekonomistyrning
och budgetprocess

Innehåll

1. Sammanfattning.....	3
2. Inledning.....	5
2.1. Bakgrund	5
2.2. Syfte	5
2.3. Revisionsfrågor.....	5
2.4. Revisionskriterier	5
2.5. Metod	6
3. Resultat	6
3.1. Historik	6
3.2. Plan för en ekonomi i balans.....	6
3.3. Budget 2012	7
3.4. Budget 2013	8
3.5. Investeringar.....	9
3.6. Ekonomisk uppföljning och återrapportering	10
3.7. Sammanfattning och rekommendationer	11
Källförteckning.....	13

1. Sammanfattning och rekommendationer

Ernst & Young har av de förtroendevalda revisorerna i Storstockholms brandförsvaret fått i uppdrag att granska om förbundets nuvarande budgetprocess stödjer en ekonomiskt tillfredsställande skötsel av verksamheten och om förbundsstyrelsen vidtar tillräckliga åtgärder för budgethållning. Fokus i granskningen ligger på förbundets rutiner för kvalitetssäkring av budget samt styrning och uppföljning av arbetet med åtgärdsplaner.

Förbundets budgetprocess har de senaste åren präglats av hög personalomsättning samt konsekvenserna av felaktiga resultatet för 2009. Detta har sammantaget medfört att budgeten tidigare år inte kunnat användas som det styrinstrument den borde vara. Stor del av 2011 gick åt till att identifiera och rätta gamla fel. Även budgeten för 2013 kommer i ett sent skede att förändras med avseende på tilläggstjänster som finns i den nya förbundsordning som fastställts av medlemskommunerna under december. Vår bedömning är dock att de rutiner som utformats i samband med budgeten för 2013 är tydliga och ändamålsenliga. Det kan vara lämpligt att den nya direktionen tydligt tar ställning till budget- och uppföljningsprocessen.

För vissa av posterna, framförallt personalkostnader, finns detaljerade underlag till den budget som presenteras för 2012 och 2013. Förbundets pensionsskuld baseras på en beräkning från KPA med antagandet att personal som har rätt att gå i pension vid 58 års ålder genomsnittligt sett kommer att gå i pension vid 60 års ålder. Den verkliga genomsnittsåldern är lägre. Förbundet har därför givit KPA i uppdrag, under 2012, att göra en pensionsskultsberäkning med antagande om en lägre genomsnittlig pensionsålder än 60 år. Beräkningen med antagandet om en lägre pensionsålder innebär väsentliga effekter i resultaträkningen när personalen pensioneras. Förbundet behöver kontinuerligt bedöma vilken den mest realistiska genomsnittsåldern kommer att vara när personalen pensionerar sig och beräkna pensionsåtagandena i förhållande till detta. Vi rekommenderar förbundet att fortsätta med dessa beräkningar som en del i det årliga arbetet med känslighetsanalyser.

Effekterna av den åtgärdsplan som utarbetades 2011, för att komma till rätta med det stora underskottet från 2010, redovisas separat i det budgetunderlag som arbetats fram av ekonomiavdelningen för 2012 och 2013. Återrapportering till styrelse och fullmäktige av åtgärdsplanen sker i samband med tertial- och årsbokslut. I den återrapportering som sker går det inte att utläsa de ekonomiska effekterna av åtgärderna. Detta bör förtydligas så att det blir möjligt för styrelse och fullmäktige att vidta ytterligare åtgärder om nödvändigt.

Underlagen vid beslut om investering kan förbättras. Det saknas möjlighet att följa kostnaderna per fordon. Eftersom detta är stora investeringar och kostnader för förbundet bör detta utvecklas.

I de styrelseprotokoll vi har tagit del av framgår inte vilka bedömningar styrelsen gjort i samband med beslut om budget. Styrelsen har inte begärt in kompletterande underlag till de uppföljningar som gjorts. Det går inte att ur protokollen utläsa om styrelsen bedömer att de åtgärder som vidtagits är tillräckliga för att nå en ekonomi i balans.

Rekommendationer

- ▶ Förbundet bör utveckla och förtydliga krav på uppföljning och återrapporering av fastställda åtgärdsplaner.
- ▶ Förbundet bör utveckla och förtydliga beslutsunderlag till budgeterade investeringar samt förbättra den ekonomiska uppföljningen av gjorda investeringar, framför allt gällande räddningsfordon.
- ▶ Dokumenterade uppföljningar, analyser och bedömningar av väsentliga budgetposter bör upprättas i samband med finansiell rapportering.
- ▶ Förbundet bör kontinuerligt beräkna pensionsåtaganden med olika scenarion rörande faktisk pensionsålder som en del i det årliga arbetet med känslighetsanalyser.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Förbundets nuvarande ekonomiska situation innebär att de måste inrikta och fokusera sitt arbete på att få en väl fungerande verksamhets- och ekonomistyrning samt en budget i balans. Av verksamhetsplanen 2012, som fastställts av förbundsfullmäktige, framgår att utvecklingsfrågor får stå tillbaka och att fokus läggs på de åtgärdsplaner som genomförs under år 2012 och de närmaste åren därefter.

I revisionsplanen för 2012 beslutade revisorerna med anledning av detta att en granskning skulle genomföras rörande förbundets rutiner för ekonomistyrning. Fokus i granskningen ligger på förbundets rutiner för kvalitetssäkring av budget samt styrning och uppföljning av arbetet med åtgärdsplaner.

2.2. Syfte

Den övergripande revisionsfrågan som granskningen besvarar är om förbundets nuvarande budgetprocess stödjer en ekonomiskt tillfredsställande skötsel av verksamheten samt om förbundsstyrelsen vidtar tillräckliga åtgärder för budgethållning.

2.3. Revisionsfrågor

Syftet besvaras med följande revisionsfrågor som utgångspunkt:

- Finns väl dokumenterade underlag beträffande antaganden som görs i budget för väsentliga poster?
- Hur har styrelsen dokumenterat sina bedömningar i samband med beslut om budget? Är förbundsstyrelsens beredning av fullmäktiges budgettramar ändamålsenligt utformade?
- Är budgeterade poster i nivå med föregående års utfall justerat för realistiska antaganden om förändringar kommande år? Om ej så är fallet finns då en tydligt specificerad åtgärdsplan som gör budgeterad intäkt/kostnad trovärdig?
- Finns dokumenterade analyser som visar inom vilka områden besparingar, effektiviseringar m.m. är möjliga att genomföra?
- Hur arbetar styrelse och ledning med styrning och uppföljning av åtgärdsplaner i förhållande till verksamheterna?

2.4. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen för analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna kan hämtas ifrån lagar och förarbeten eller interna regelverk, policies och fullmäktigebeslut. Kriterier kan också ha sin grund i jämförbar praxis eller erkänd teoribildning.

I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- Kommunallagen

➤ Verksamhetsplan 2012

2.5. Metod

Granskningen bygger på intervjuer och dokumentstudier. Intervjuer har genomförts med ekonomichef samt med ansvarig för investeringar. Samtliga intervjuade har beretts tillfälle att faktagranska rapporten.

3. Resultat

3.1. Historik

Förbundet redovisade ett underskott uppgående till 21,7 mkr för 2010. I resultatet ingick kostnader om 9,9 mkr hänförliga till 2009. Efter att ha beaktat dessa poster var utfallet för 2010 -11,8 mkr. De korrigeringar som gjordes under 2010 hänförliga till 2009 avsåg framförallt pensionskostnader och en felaktigt bokförd leverantörsskuld. Den budget som beslutades för 2011 baserades på felaktigt redovisad prognos för 2010 då ovan nämnda fel inte hade identifierats när budgeten för 2011 beslutades. Budgeten för 2011 behövde av den anledningen revideras och en utredning för att få en ekonomi i balans genomfördes. Utredningen var klar under sommaren 2011 och utgjorde grunden för 2012 års budget.

När förbundet bildades den 1 januari 2009 fanns en förväntan om en effektivisering motsvarande 8 procent under perioden 2009-2014. Den ekonomiska plan som förbundsfullmäktige beslutade att förbundet skulle redovisa för perioden 2010-2014 innebar därför besparingar om 40,1 mkr, motsvarande 8 procent av den historiska kostnaden. Kostnadsuppräknningen fram till och med budget 2011 har gjorts med 1,86 procent, en viktning av prognostiserad ökning av lönekostnad och övriga kostnader. I prognosen som fanns för budget 2012 bedömdes uppräknningen till 2,9 procent och för perioden 2013-2015 till 3,2 procent.

3.2. Plan för en ekonomi i balans

Förbundsledningen genomförde under våren och sommaren 2011 en utredning för att identifiera vilka åtgärder förbundet, utan att öka medlemsintäkterna, kunde genomföra för att uppnå en ekonomi i balans. De förslag som presenterades innebar en relativt stor neddragning av administration och stödorganisation och en mindre operativ neddragning. Den operativa beredskapsnumerären minskades inte. De förslag som presenterades inkluderade åtgärder för effektivare resursutnyttjande, ökade intäkter, generell återhållsamhet och utökad länsamverkan. Åtgärderna togs fram av en tjänstemannagrupp bestående av samtliga avdelningschefer. Sammanfattat i punktform föreslogs följande åtgärder:

- Administration och stödfunktioner minskas med 15 tjänster.
- Täckstyrkan minskas med motsvarande 6 tjänster.
- Dagtidsbemanningen i SSRC minskar med en ledningsoperatör, vilket innebär att två tjänster avvecklas och att beredskapen i SSRC blir jämn över dygnet.
- Merparten av övningarna genomförs under beredskapstid.
- Vidta åtgärder för effektivare resursutnyttjande och minskad övertid.
- En översyn genomförs av semesterperioder, anställningsformer, tjänstgöringsavtal och specialresurser.
- Säkerställa en högre debiteringsgrad för utförda uppdrag.
- Höja taxan för tillsyn.

- Allmän återhållsamhet innebärande bl.a utvecklings-, inköps- och investeringsbegränsningar.
- En mer detaljerad konsekvensbeskrivning tas fram.
- En arbetsmiljökonsekvensbeskrivning tas fram.
- En detaljerad plan för genomförande av åtgärderna tas fram.

För varje föreslagen åtgärd lämnades en kortfattad analys. Om inga åtgärder vidtogs och med den prognos för 2011 som fanns skulle förbundet ha ett ackumulerat underskott om 30,2 mkr att återställa de tre följande åren med start 2012. Det prognostiserade underskottet för 2012, innan åtgärder uppgick, till 32 mkr.

De åtgärder som föreslogs förväntades ge följande ekonomiska effekter jämfört med 2011 under perioden 2012 till 2015:

<i>(mkr)</i>	2012	2013	2014	2015
Neddragning				
dagtidsanställda	1,2	5,0	7,4	7,7
Operativ neddragning	3,0	4,0	4,8	4,9
Effektivare resursutnyttjande	1,2	2,5	2,5	2,5
Ökade intäkter	2,6	3,4	3,4	3,4
Övrig återhållsamhet	4,0	5,0	5,0	5,0
Utökad samverkan i länet	0,0	6,0	13,0	13,0
	12,0	25,9	36,1	36,5

Dessutom bedömdes omställningskostnader uppgående till 4,0 mkr för 2012 och 0,9 mkr för 2013 tillkomma. De åtgärder som presenterades var sålunda inte tillräckliga för att återställa de underskott som prognostiserades. De årliga underskott som prognostiserades behövde därför täckas av ökade medlemsavgifter.

En stor del av de besparingar som planerades, framförallt under 2014 och 2015, var beroende av att samverkan inom länet ökade.

Av åtgärdsplanen framgår dock inte hur uppföljning ska ske.

3.3. Budget 2012

Budgetprocessen och den ekonomiska uppföljningen har för 2010 och 2011 varit turbulent, vilket till viss del förklaras av personalförändringar men även av att resultatet för 2009 inte var korrekt. Även budgetarbetet för 2012 har påverkats av de tidigare årens turbulens.

I budgeten för 2012 har förbundsfullmäktige fastställt medlemsavgifterna till totalt 536,8 mkr samt budgeterat ett nollresultat. Brandchefen har, enligt delegation, rätt att inom ram omdisponera resurserna. Budgeten, både intäkter och kostnader, fördelas ut per verksamhet och avdelning. Budgeten baseras på det prognostiserade utfallet för 2011 med hänsyn tagen till den åtgärdsplan som finns samt övriga kända förändringar. Årets personalomkostnadspålägg (po-pålägg) har justerats från 53 procent till 56,5 procent. Förbundets pensionsskuld baseras på en beräkning från KPA med antagandet att personal som har rätt att gå i pension vid 58 års ålder genomsnittligt sett kommer att gå i pension vid 60 års ålder. Den verkliga genomsnittsåldern är dock lägre, enligt förbundets beräkningar för närvarande 59,25 år. Förbundet gav därför, under 2012, KPA i uppdrag att göra en pensionsskulsberäkning med en lägre genomsnittlig pensionsålder än 60 år. Beräkningen med antagandet om en lägre pensionsålder innebär väsentliga effekter i form av ökade

kostnader när personalen pensioneras. Förbundet behöver kontinuerligt bedöma vilken den mest realistiska genomsnittsåldern kommer att vara när personalen pensionerar sig och beräkna pensionsåtagandena i förhållande till detta.

Den lönereserv som budgeterades 2012 fördelades inte ut på verksamheterna eftersom det var osäkert hur stor den verkliga ökningen skulle bli. Detta var ett medvetet beslut för att inte hela reserven skulle nyttjas om löneökningarna blev lägre än budgeterat. Budgeterad reserv motsvarade en beräknad löneökning på 3 procent medan det faktiska utfallet enligt avtalet landade på 2,6 procent. I budgeten per verksamhet ligger ursprungligen grundlön, semesterdagar och po-pålägg fördelat till 2011 nivåer. Anställda i produktionen har fasta tillägg för obekvämt arbetstid enligt ett särskilt avtal, detta ökar inte i samma omfattning som övriga löner utan justeras separat. För personalkostnader finns detaljerade beräkningar per individ.

Tjänsten som brandchef har varit vakant sedan sista februari 2012, vilket har lett till lägre personalkostnader för staben än budgeterat. Konsultkostnaderna har ökat då konsulter tagits in för att arbeta med strategiska frågor.

Ett arbete pågår inom förbundet med att se över kodsträngen, dvs antal delar som en transaktion konteras på. För närvarande konteras beloppen på tre koddelar, konto, kostnadsställe och syfte, den sista delen är en frivillig koddel. Inför 2013 kommer kontering att ske på baskonto, ansvar, intäkt och kostnadsbärare (IKB), syfte, verksamhet och kund. Detta kommer att möjliggöra att informationen i ekonomisystemet kan sammanställas i flera olika dimensioner och därmed förbättra möjligheterna till uppföljning, kontroll och analys. Budgetering kommer dock enbart att ske på baskonto och kostnadsställe på grund av begränsningar i systemet.

3.4. Budget 2013

Inför budgetarbetet 2013 har en ny budgetprocess arbetats fram. Processen beskrivs i "Budget och Uppföljning inkl budgetansvar" fastställt av tf brandchef den 17 april 2012. Av dokumentet framgår hur budgetansvaret fördelas samt vad det innebär. Där beskrivs budgetprocessen med de olika ingående momenten, samt när i tiden de ska genomföras. Av tidplanen framgår även när förbundsstyrelsen och förbundsfullmäktige fattar sina beslut. Budgeten för 2013 har arbetats fram enligt den nya processbeskrivningen.

Detaljbudget upprättas utifrån tilldelad ram. Senast 1 januari ska budgeten vara registrerad i ekonomisystemet. Budgetering ska ske på en nivå som underlättar för budgetansvarig att följa upp verksamhetens ekonomi. Periodisering sker med 1/12 per månad om inte budgetansvarig anger något annat eller om det finns kända säsongsvariationer. Detta gäller både intäkter och kostnader.

Budgeten 2013 baseras på det prognostiserade utfallet för 2012. Därutöver har justeringar för de åtgärder som fastställts i planen för en ekonomi i balans beaktats. Dels de åtgärder som återstår att genomföra, dels helårseffekter av de åtgärder som vidtogs under 2012. Dessutom beaktas kända förändringar jämfört med föregående år. Underlag till förändringar jämfört med tidigare år har tagits fram av respektive avdelningschef. Därefter har ledningsgruppen tagit ställning till förändringarna och tf brandchef fattat beslut. Det som lyfts fram är bland annat behov av personal och vikarier, investeringar och förändringar av intäkter. Det finns inte exakta beräkningar för respektive post utan de baseras på avdelningschefernas erfarenhet och egna bedömningar. Detaljbudget upprättas per avdelning.

Personalkostnader har budgeterats på individnivå. Uppdelning för personalkategorier, med eller utan SAP-R, med olika po-pålägg har gjorts. Det genomsnittliga po-pålägget är 58 procent. I budgeten finns även en korrigering från 2012 då ingen justering av semesterdagstillägg gjordes vid lönerrevisionen. 2013 års löner som gäller från och med 1 april 2013 är inte helt klara, personalkostnaderna måste minskas med ytterligare 0,4 mkr vilket sannolikt leder till ytterligare personalneddragningar. De tjänster som eventuellt avses har ännu ej definierats.

En ny förbudsordning har arbetats fram och som medlemskommunerna fattat beslut om under november och december 2012. En viktig förändring är att det blir en direktion istället för styrelse och fullmäktige. Medlemsintäkterna kommer att beräknas enligt ny modell. I nuvarande förbudsordning framgår att kommunalförbundet svarar för medlemskommunernas uppgifter enligt lag om skydd mot olyckor, lag om brandfarliga och explosiva varor samt lag om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvariga kemikalieolyckor. Förbundet ska dessutom i skälig omfattning biträda medlemskommunerna med expertis inom kommunalförbundets kompetensområde rörande lag om kommuner och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, plan- och bygglag samt de frågor som medlemskommunerna i övrigt efterfrågar. Det senare har i den nya förbudsordningen justerats så att uppgifterna ska utföras enligt särskild överenskommelse. Det innebär att förbundet i större utsträckning än tidigare måste sälja sina tjänster till kommunerna. Dessa tjänster ska särredovisas i budget och redovisning. Inför 2013 återstår att definiera de 5 mkr som avser tilläggstjänster.

3.5. Investeringar

Investeringar i förbundet regleras via "Regler för investeringar i Storstockholms brandförsvaret" som fastställdes av brandchef 2011-11-22, reviderad version, samt "Rutiner för beslut, uppföljning och slutredovisning av investeringar", fastställda av styrgruppen för investeringar. Investeringsbudgeten fastställs av förbundsfullmäktige i samband med budget. Baserad på investeringsramen fastställs investeringsplanen i samband med beslut om verksamhetsplan. Eventuell utökning av ram måste beslutas av förbundsfullmäktige. Omprioritering inom ram beslutas av brandchef. Anskaffningar under 100 tkr redovisas som en driftkostnad.

Det finns en styrgrupp för investeringar vars uppgift är att ta om hand förändringar och nyanskaffningar på ett strukturerat sätt. Styrgruppen är beredande organ inför beslut om investeringar. De ska ta fram underlag för investeringsbudget, ta fram årliga investeringsplaner, följa upp investeringar och lämna förslag till omprioriteringar av investeringar inom ram under budgetår.

I samband med att budget årligen upprättas görs en grov uppskattning om vilket underhållsbehov som finns samt om några specifika insatser identifieras. För fordon finns en utbytesplan som bygger på att ekonomisk livslängd och teknisk livslängd sammanfaller. När fordonen är helt avskrivna utangeras de vanligtvis, dock används vissa som reservfordon ytterligare några år. Avskrivningstiderna för räddningsfordon är 11, 13 eller 16 år med 11 år som vanligaste avskrivningstiden. Avskrivningstiden justerades från 10 år till 11 år under 2011.

Baserat på självfinansieringsprincipen är det möjligt att göra investeringar om sammanlagt ca 30 mkr per år. Investeringarna delas in i kategorierna fordon och material, byggnader och mark, inventarier samt IT-utrustning. Den största delen av investeringarna avser fordon.

För att minska investeringskostnaderna pågår en ny översyn av fordonsbehovet i organisationen. Underhålls- och servicekostnader för samtliga fordon finns redovisade på ett kostnadsställe. Det finns ingen uppföljning av kostnader fördelat per fordon. Avsikten är att införa detta under 2013. Det finns en brytpunkt när kostnaderna för underhåll av fordonen

överstiger kapitalkostnaderna och det inte längre är lönsamt att behålla dem. Genom att följa upp fordonen var för sig blir detta tydligare.

Vid anskaffning är fordonen fullt utrustade och allt i fordonet har samma avskrivningstid. Eventuella utbyten av tillbehör redovisas som reparation och underhåll. Det saknas detaljerade kalkyler som underlag för de nyinvesteringar som görs. De kalkyler som används baseras på erfarenhet, det vill säga prisuppräknig av likvärdiga investeringar från tidigare år. För räddningsfordon pågår en ramavtalsupphandling eftersom förbundet under perioden 2013 till 2016 planerar att anskaffa 11 räddningsbilar.

Fastigheterna där verksamheten bedrivs ägs delvis av förbundet och hyrs delvis in från Stockholms stad, Solna och Värmdö. Hyran baseras på självkostnad. För de fastigheter som hyrs finns en gränsdragningslista där det framgår vad som är inkluderat i hyran för respektive objekt. En generell översyn om fördelar och nackdelar med att äga eller hyra genomförs av extern konsult. För närvarande bedöms det inte finnas något stort investeringsbehov i de fastigheter som förbundet äger, med undantag av Åkersberga brandstation. Där pågår dock en projektering för ny brandstation. För fastigheterna finns underhållsplaner och i investeringsbudgeten avsätts 2 mkr årligen för standardhöjande åtgärder. Investeringar som behöver göras ska tas med i investeringsplanen

För investeringar i IT finns en årlig budget om 2,7 mnkr. Denna specificeras i detalj under året. För 2013 finns som exempelvis 1,7 mnkr avsatt till investering i ett nytt ärendehanteringssystem.

Ett omfattande arbetet med registervård i anläggningsregistret har genomförts. Inventering av anläggningstillgångar har gjorts och anläggningsregistret har uppdaterats. Anläggningstillgångar som inte längre fanns i verksamheten utrangerades och vissa har hanterats genom direktavskrivningar.

3.6. Ekonomisk uppföljning och återrapportering

Av processbeskrivningen för budget och uppföljning framgår att uppföljning ska ske månatligen. Månadsrapporterna är en enklare uppföljning än tertialrapporten. Rapportering sker per den sista februari, mars, maj, september, oktober och november. Tertialrapporterna per sista april och sista augusti är mer omfattande än månadsrapporterna. Månadsrapportering sker till ledningsgrupp och tertialrapportering till styrelsen. Uppföljningen börjar på enhetsnivå och summeras upp i organisationen. Överordnad nivå gör en samlad bedömning av prognoser och korrigerar vid behov.

Löpande under året ska verksamhetsansvariga stämma av ekonomiskt utfall mot budget och mål samt göra en helårsprognos. Vid avvikelser ska förslag till åtgärder lämnas. En genomgång av en månadsrapport visar att kortfattade kommentarer lämnas till avvikelser.

Uppföljningen av periodens resultat i tertialrapporten per 30 augusti 2012 pekar på ett positivt resultat med nära 22 mkr och ett positivt resultat på drygt 12 mkr per helår. Som förklaring till budgetavvikelsen anges ett antal punkter. Dessa har ingen direkt koppling till den åtgärdsplan som tagits fram. Den enskilt största positiva posten avser avskrivningar, plus 8 mkr, och beror främst på förändrade avskrivningstider för räddningsfordon.

Uppföljning av den beslutade åtgärdsplanen sker i samband med tertial 2 och årsbokslutet. I tertialrapporten per augusti följs flertalet av de tolv punkterna upp. Den uppföljning som finns är mycket kortfattad och beskriver i vilken mån åtgärderna vidtagits. Det framgår inte hur stora besparingarna per åtgärd är eller i vilken utsträckning de motsvarar planerade/beslutade besparingar. I de fall åtgärderna inte ännu genomförts eller inte är avslutade framgår det inte när de kommer att avslutas eller om bedömningen av effekten förändrats.

I förbundsstyrelsens och förbundsfullmäktiges protokoll framgår att budget, tertialrapporter och årsbokslut behandlas. Inga särskilda analyser finns dokumenterade.

3.7. Sammanfattning och rekommendationer

Budgetprocessen har de senaste åren präglats av hög personalomsättning samt konsekvenserna av det felaktiga resultatet 2009. Detta har sammantaget medfört att budgeten tidigare år inte kunnat användas till det styrinstrument den borde vara. Stor del av 2011 har gått åt till att identifiera och rätta gamla fel. Även budgeten för 2013 kommer i ett sent skede att förändras med avseende på tilläggstjänster som finns i den nya förbundsordning som fastställts av medlemskommunerna under december. Det innebär att framförallt intäkterna kommer att förändras vilket kräver nya arbetsmetoder och ökat krav på uppföljning. Vår bedömning är dock att de rutiner som utformats i samband med budgeten för 2013 är tydliga och ändamålsenliga. Det kan vara lämpligt att den nya direktionen tar ställning till budget- och uppföljningsprocessen.

För vissa av posterna, framförallt personalkostnader, finns detaljerade underlag till den budget som presenteras för 2012 och 2013. Detta gäller även minskningen av personalkostnader kopplat till den åtgärdsplan som finns. Övriga kostnadsposter har uppskattats av ansvarig chef baserat på egna kalkyler. Genom att endast fördela lönekostnader i nivå med föregående år och behålla reserven för löneökningar centralt minskar risken att resurserna används till annat.

Förbundets pensionsskuld baseras på en beräkning från KPA med antagandet att personal som har rätt att gå i pension vid 58 års ålder genomsnittligt sett kommer att gå i pension vid 60 års ålder. Den verkliga genomsnittsåldern är lägre, enligt förbundets beräkningar, på för närvarande, 59,25 år. Förbundet har därför givit KPA i uppdrag att göra en pensionsskultsberäkning med en lägre genomsnittlig pensionsålder än 60 år. Beräkningen med antagandet om en lägre pensionsålder innebär relativt väsentliga effekter i resultaträkningen när personalen pensioneras. Förbundet behöver kontinuerligt bedöma vilken den mest realistiska genomsnittsåldern kommer att vara när personalen pensionerar sig och beräkna pensionsåtagandena i förhållande till detta. Vi uppmanar förbundet att beräkna pensionsåtagandena på olika scenarion som en del i det årliga arbetet med känslighetsanalyser.

Effekterna av den åtgärdsplan som utarbetades 2011, för att komma till rätta med det stora underskottet från 2010, redovisas separat i det budgetunderlag som arbetats fram av ekonomiavdelningen. Där framgår helårseffekter av åtgärder som vidtagits under 2012 samt prognostiserade effekter av åtgärder som planeras inför 2013. Detta skapar tydlighet i budgetprocessen. Återrapportering till styrelse och fullmäktige av åtgärdsplanen sker i samband med tertial- och årsbokslut. I den återrapportering som sker går det inte att utläsa de ekonomiska effekterna av åtgärderna. Detta bör förtydligas så att det blir möjligt för styrelse och fullmäktige att vidta ytterligare åtgärder om nödvändigt.

Flera av effekterna av åtgärdsplanen som fastställdes 2011 är kopplade till ett utökat samarbete inom länet. Detta är omständigheter förbundet inte råder över själva och det finns stor osäkerhet kring effekterna av dessa åtgärder. Av uppföljningen i tertialrapporten framgår att detta är ett kontinuerligt arbete men inte när i tiden effekter av samarbete kan väntas eller vilka åtgärder som ska vidtas om länsamverkan inte genomförs.

Underlagen vid beslut om investering kan förbättras. Det saknas möjlighet att följa kostnaderna per fordon. Eftersom detta är stora investeringar och kostnader för förbundet bör detta utvecklas.

I de styrelseprotokoll vi har tagit del av framgår inte vilka bedömningar styrelsen gjort i samband med beslut om budget. Styrelsen har inte heller begärt in kompletterande underlag till de uppföljningar som gjorts. Det går inte att ur protokollen utläsa om styrelsen bedömer att de åtgärder som vidtagits är tillräckliga för att nå en ekonomi i balans.

Rekommendationer:

- ▶ Förbundet bör utveckla och förtydliga krav på uppföljning och återrapportering av fastställda åtgärdsplaner.
- ▶ Förbundet bör utveckla och förtydliga beslutsunderlag till budgeterade investeringar samt förbättra den ekonomiska uppföljningen av gjorda investeringar, framför allt gällande räddningsfordon.
- ▶ Dokumenterade uppföljningar, analyser och bedömningar av väsentliga budgetposter bör upprättas i samband med finansiell rapportering.
- ▶ Förbundet bör kontinuerligt beräkna pensionsåtaganden med olika scenarion rörande faktisk pensionsålder som en del i det årliga arbetet med känslighetsanalyser.

Stockholm den 24 januari 2013

Rebecka Hansson
Auktoriserad revisor

Källförteckning

Sammanträdesprotokoll Förbundsstyrelsen Storstockholms brandförvar

2011-10-18

2012-02-15

2012-03-21

2012-05-09

2012-06-11

2012-09-04

2012-10-22

Sammanträdesprotokoll Förbundsfullmäktige Storstockholms brandförvar

2011-11-22

2012-01-24

2012-04-24

2012-10-23

Tjänsteutlåtande 2011-08-17, Plan för en ekonomi i balans – analys av SSBF:s ekonomiska situation och förslag till åtgärder på kort och lång sikt, Dnr 112-1227/2011

Plan för en ekonomi i balans, 2011-08-22, Dnr 112-1227/2011

Tjänsteutlåtande 2011-09-27, Översyn av avskrivningstider och klassificering av anläggningstillgångar, Dnr 201-1515/11

Förslag till ny förbundsordning och reglemente för Storstockholms brandförvar, bilaga 15:1, Finansborgarrådets förslag till budget 2013.

Verksamhetsplan 2012, Dnr 201-1721/11

Regler för investeringar i Storstockholms brandförvar samt Rutiner för beslut, uppföljning och slutredovisning av investeringar, Dnr 103-1558/11

Budget och uppföljning, fastställd 2012-04-17

Tertialrapport 2/delårsrapport 2012 med prognos per den 31 december 2012, Dnr 201-1014/2012

Årsredovisning 2010, Dnr 106-2078/10

Årsredovisning 2011, 2012-03-09

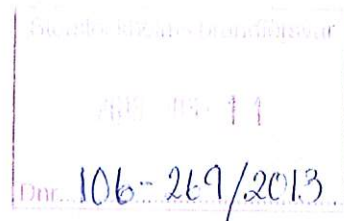
Budget 2013, excelformat.

bilaga 3

Storstockholms Brandförsvär
Revisorerna

Revisionskrivelse
2013-03-04

Till förbundsdirektionen

Revisionsrapport – Översiktlig granskning av bisysslor

På vårt uppdrag har Ernst & Young genomfört en översiktlig granskning av bisysslor.

Granskningen visar att det finns tillfredsställande rutiner och intern kontroll kopplat till hanteringen av bisysslor. Förbundet behöver stärka den interna kontrollen av att avräkning sker i med gällande pensionsavtal.

Revisorerna önskar förbundsdirektionens svar på bifogad rapport senast den 31 maj 2013.

Revisorerna i Storstockholms Brandförsvär

Bengt Leijon

Bo Klasmärk

Lennart Sundquist

Leif Krafft

Herman Brundin

Bilaga: Revisionsrapport – Översiktlig granskning av bisysslor

Storstockholms brandförsvär

Översiktlig granskning av hantering av bisysslor

Innehållsförteckning

1. Uppdraget.....	2
1.1. Bakgrund och syfte.....	2
1.2. Syfte.....	2
1.3. Revisionsfrågor.....	2
1.4. Metod.....	3
2. Genomförd granskning och svar på revisionsfrågor.....	3
2.1. Finns det inom förbundet dokumenterade policies och riktlinjer avseende beviljande av bisyssla?.....	3
2.2. Finns det inom förbundet fastställda rutiner för rapportering och uppföljning av bisyssla? Omfattar dessa rutiner såväl kontroll av bisyssla vid anställning som löpande uppföljning och kontroll?.....	3
2.3. Finns en samlad kontroll över rapporterade bisysslor respektive godkända bisysslor?.....	4
2.4. I vilken omfattning finns bisyssla rapporterad inom förbundet för närvarande?.....	4
3. Sammanfattande bedömning.....	4

1. Uppdraget

1.1. Bakgrund

Lagstiftning ställer krav på kommuner som arbetsgivare och de anställda i kommuner att hantera bisysslor. Bland annat framgår följande av lag om offentlig anställning (1994:260):

- En arbetstagare får inte ha någon anställning eller något uppdrag eller utöva någon verksamhet som kan rubba förtroendet för hans eller någon annan arbetstagares opartiskhet i arbetet eller som kan skada myndighetens anseende.
- Arbetsgivaren skall på lämpligt sätt informera arbetstagarna om vilka slags förhållanden som kan göra en bisyssla otillåten.
- En arbetstagare skall på arbetsgivarens begäran lämna de uppgifter som behövs för att arbetsgivaren skall kunna bedöma arbetstagarens bisysslor.
- En arbetsgivare skall besluta att en arbetstagare som har eller avser att åta sig en bisyssla som inte är förenlig med anställningen skall upphöra med eller inte åta sig bisysslan. Beslutet skall vara skriftligt och innehålla en motivering.

Lagen ställer krav på arbetstagare att lämna de uppgifter som arbetsgivaren begär kring bisysslor. Vidare att beslut om att inte godkänna bisyssla skall dokumenteras skriftligt. Vår bedömning är att en god intern kontroll kring bisysslor förutsätter att såväl rutiner som rapportering av bisysslor dokumenteras och hanteras på ett systematiskt och enhetligt sätt. Inte minst för att säkerställa roller/ansvar inom kommunorganisationen, samt för att skydda såväl arbetsgivare som arbetstagare över tiden.

I revisionsplanen för 2012 beslutade de förtroendevalda revisorerna att en övergripande granskning skulle genomföras rörande förbundets rutiner för uppföljning och kontroll över personalens eventuella bisysslor.

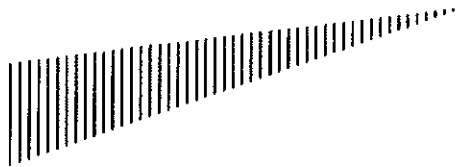
1.2. Syfte

Syftet med granskning är att bedöma huruvida förbundet har tillfredsställande rutiner för uppföljning och kontroll över personalens bisysslor.

1.3. Revisionsfrågor

Syftet besvaras med följande revisionsfrågor som utgångspunkt:

- Finns det inom förbundet dokumenterade policies och riktlinjer avseende beviljande av bisyssla?
- Finns det inom förbundet fastställda rutiner för rapportering och uppföljning av bisyssla? Omfattar dessa rutiner såväl kontroll av bisyssla vid anställning som löpande uppföljning och kontroll?
- Finns en samlad kontroll över rapporterade bisysslor respektive godkända bisysslor?
- I vilken omfattning finns bisyssla rapporterad inom förbundet för närvarande?

1.4. Metod

Granskningen bygger på intervjuer och dokumentstudier. Intervjuer har genomförts med ekonomichef samt personalchef inom förbundet.

2. Genomförd granskning och svar på revisionsfrågor

2.1. Finns det inom förbundet dokumenterade policies och riktlinjer avseende beviljande av bisyssla?

Inom förbundet finns det dokumenterade riktlinjer framtagna, vilka antogs under år 2009. Av riktlinjerna framgår förbundets definition av begreppet bisyssla samt hänvisning till tillämpliga lagar. Av riktlinjerna framgår vidare vilka områden eller situationer där förbud mot bisyssla råder samt vad som avses med konkurrensbisysslor. Vidare redogörs det för vilken anmälningsskyldighet som enskilda anställda har samt att varje chef har ett ansvar att utreda huruvida anställda har bisyssla av något slag. Av rutinen framgår att förbundet äger rätten att från all personal begära in uppgifter om bisyssla.

Bedömning:

Det är positivt att förbundet har tydliga riktlinjer som definierar ansvar för olika roll- och ansvarsbefattningar inom organisationen. Vår uppfattning är dock att gällande riktlinjer bör förtydligas när det gäller hur eventuella bisysslor ska hanteras i samband med pensionsavgångar samt vilka regler som gäller för avräkning av pensioner. Vidare är det vår bedömning att förbundets direktion bör följa upp riktlinjernas efterlevnad samt ompröva riktlinjernas relevans med regelbundenhet.

2.2. Finns det inom förbundet fastställda rutiner för rapportering och uppföljning av bisyssla? Omfattar dessa rutiner såväl kontroll av bisyssla vid anställning som löpande uppföljning och kontroll?

Inom förbundet finns det en särskild checklista framtagen vilken omfattar ett antal frågeområden som ska gås igenom i syfte att identifiera och klara ut huruvida bisyssla föreligger i olika situationer. Checklistan fungerar även som en riskanalys där ett antal frågor formuleras i syfte att exempelvis identifiera huruvida risk föreligger för förtroendeskada.

Förbundet har tagit fram särskilda blanketter för "anmälan om bisyssla" samt "godkännande av bisyssla". Av blanketterna finns även krav på att den anställde ska uppge om man tagit del av gällande riktlinjer inom förbundet samt vilken typ och omfattning som aktuell bisyssla avser.

Bedömning:

Av gällande riktlinjer framgår att bisysslor ska diskuteras i samband med medarbetarsamtal. Huruvida medarbetarsamtal sker varje år framgår inte av dokumentationen varför det är otydligt hur löpande uppföljning av bisysslor ska ske. Vår bedömning är dock att gällande blanketter och krav på dokumentation svarar mot de krav som kan ställas när det gäller intern kontroll.

2.3. Finns en samlad kontroll över rapporterade bisysslor respektive godkända bisysslor?

Inom förbundet upprättas det sammanställningar som visar vilka olika typer av bisysslor som finns inom personalgruppen. Sammanställningen visar även hur många beviljade och godkända bisysslor som finns inom olika verksamhetsområden.

Bedömning:

Vår bedömning är att det föreligger en tillräcklig kontroll avseende rapporterade bisysslor inom förbundet samt att det rapporterade bisysslor sammanställs på ett tillräckligt sätt.

2.4. I vilken omfattning finns bisyssla rapporterad inom förbundet för närvarande?

Vid vår granskning har vi noterat att snickare/fastighetsskötare (76 st), trädfällning (33 st) samt sjukvårdare (30 st) är de vanligast förekommande bisysslorna. I samband med vår granskning var det 289 anställda som hade beviljad bisyssla, vilket torde utgöra ca 40 procent av hela personalgruppen.

3. Sammanfattande bedömning

Vår bedömning är att det finns dokumenterade rutiner för identifiering, uppföljning och kontroll av personalens bisysslor. Gällande rutiner bedömer vi vara tillräckliga ur ett internkontrollperspektiv. Förbundet bör dock införa systematiska uppföljande kontroller av personal som gått i pension för att säkerställa att avräkning sker i enlighet med gällande villkor. Detta bör ske med utgångspunkt från en dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys i syfte att uppnå största möjliga nytta för förbundet.

bilaga 4

Revisionsrapport 4/2012
Genomförd på uppdrag av lekmannarevisorerna
i februari 2013

Storstockholms brandförsvär

Granskning av årsbokslut och
årsredovisning 2012

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1. Granskningens omfattning	3
2. Väsentliga händelser under år 2012.....	4
3. Förbundets ekonomiska resultat och ställning	4
3.1. Förbundets resultat 2012	4
3.2. Finansiell ställning.....	6
4. Årsredovisningen.....	7
4.1. Förvaltningsberättelsen	7
4.1.1. Balanskravsavstämning	7
4.2. Resultaträkning, balansräkning notförteckning m.m.....	8
5. Ledning och styrning	8
6. Årets bokslutsprocess.....	9
7. Sammanfattande slutsatser av årets revision.....	9

1. Inledning

Ernst & Young har, på uppdrag av Storstockholms brandförsvars förtroendevalda revisorer, granskat förbundets årsredovisning per 31 december 2012. Revisionen har utförts i enlighet med kommunallagen, kommunala redovisningslagen samt god revisionssed i Sverige.

Syftet med denna rapport är främst att ge förbundets förtroendevalda revisorer information om årsbokslutet 2012, samt att redovisa de väsentligaste noteringarna som framkommit vid granskningen av bokslutet och årsredovisningen. Alla belopp är angivna i miljoner kronor (mkr) om inte annat anges.

Under 2012 har revisorerna i enlighet med sin revisionsplan genomfört följande granskningar, vilka har avrapporterats i separata rapporter:

- Granskning av förbundets ekonomistyrning
- Granskning av förbundets hantering av bisysslor
- Granskning av delårsbokslut
- Granskning av årsbokslut och årsredovisning

1.1. Granskningens omfattning

Granskningen av årsredovisningen har omfattat följande delar:

- Förvaltningsberättelse
- Resultaträkning
- Balansräkning
- Kassaflödesanalys
- Notförteckning

Granskningen av årsredovisningen och bokslutet har inriktats mot väsentliga poster och avvikelser samt omfattar också bedömningar av förbundets ekonomiska ställning och utveckling.

Under året har revisionen haft ett flertal möten med företrädare för förbundets ledning i syfte att informera oss om väsentliga händelser, transaktioner och beslut. År 2012 är det första år som Ernst & Young verkar som sakkunniga biträden till de förtroendevalda revisorerna.

2. Väsentliga händelser under år 2012

År 2012 är Storstockholms brandförsvars fjärde verksamhetsår. Under året har förbundet fortsatt arbetet med att genomföra de åtgärder som syftat till att skapa förutsättningar för en ekonomi i balans. Förändringsarbetet har bedrivits genom ett antal särskilda uppdrag från förbundsfullmäktige, vilket bland annat resulterat i en ny förbundsordning. Förslaget till ny förbundsordning processades och beslutades i respektive medlemskommun under hösten 2012 och började gälla från den första januari 2013. Förbundet styrs i och med den nya förbundsordningen av en direktions istället för som tidigare av fullmäktige. Den nya förbundsordningen har även inneburit att en ny kostnadsfördelningsmodell börjar tillämpas mellan medlemskommunerna från år 2013.

Den plan för en "ekonomi i balans", som beslutades av förbundsstyrelsen i augusti 2011, anger ett antal åtgärder som förbundet uppdrogs att genomföra. Exempelvis gällde detta neddragning av administrationen, minskning av dagtidsbemanning i larm- och ledningscentralen, åtgärder för ett effektivare resursutnyttjande etc. Under år 2012 har förbundet fortsatt arbetet med att genomföra dessa åtgärder.

3. Förbundets ekonomiska resultat och ställning

3.1. Förbundets resultat 2012

Nedanstående tabell sammanfattar förbundets resultat samt utfall mot budget.

Drift, 2012-12-31 (mnkr)	Budget 2012	Utfall 2012	Avvikelse 2012	Utfall 2011	Skillnad 2012-2011
Medlemsavgifter	536,8	536,8	0	528,1	8,7
Intäkter	67,2	69,0	1,8	65,8	3,2
Finansiella intäkter	5,4	8,1	2,7	4,9	3,1
Summa intäkter	609,4	613,8	4,5	598,8	15,0
Personalkostnader	-439,1	-455,0	-15,9	-432,1	-22,9
Övriga kostnader	-126,4	-121,7	4,7	-114,4	-7,4
Avskrivningar	-33,2	-23,3	9,9	-30,1	6,8
Finansiella kostnader	-10,7	-10,9	-0,2	-6,8	-4,1
Diskonteringsränta ¹⁾	-	-	-	-18,9	+18,9
Summa kostnader	-609,4	-611,0	-1,6	-602,3	-8,6
Netto	0,0	2,9	2,9	-3,5	6,4

1) Diskonteringsräntan beräknas på pensionsskuld och redovisas inklusive löneskatt.

Intäkter:

Förbundets totala intäkter för 2012 överstiger budget med 4,5 mkr.

Medlemsavgifterna uppgick till 536,8 mkr, vilket är en ökning om 8,7 mkr jämfört med 2011 (1,7 %) och är i enlighet med gällande avtal.

Under året har förbundet erhållit en engångsåterbetalning om 3 mkr från AFA rörande premier för arbetsmarknadsförsäkringar från år 2007 och 2008. Återbetalningen definieras i årsredovisningen som en jämförelsestörande post, vilket är i enlighet med gällande redovisningsnormer. Exkluderas denna post uppnås inte den budgeterade nivån avseende övriga intäkter för året.

Kostnader:

Förbundets totala kostnader överstiger budget med 1,6 mkr. Av de totala personalkostnaderna om 455,0 mkr uppgår lönekostnader (inklusive arbetsgivaravgifter och personalförsäkring) till 361,5 mkr, vilket understiger budget med 10,7 mkr. Avvikelsen beror på att utfallet vid lönerrevisionen blev 3,1 mkr lägre än budget. Vidare förklaras budgetavvikelsen av tidigarelagda neddragningar av administrativa resurser (ca 0,8 mkr) samt att budgeterade omställningsmedel inte behövts ta i anspråk i den omfattning som budgeterats (3 mkr). Vissa vakanser har heller inte har återbesatts under året.

Pensioner:

Förbundets pensionskostnader uppgår i bokslutet till 89,2 mkr, vilket överstiger budget med 31,5 mkr. Under år 2012 har 18 personer gått i särskild avtalspension med en genomsnittlig ålder uppgående till 59,7 år. Tidigare var förbundets hela pensionsåtagande beräknad på en genomsnittlig pensionsålder uppgående till 60 år. Inför upprättandet av årsbokslutet gav förbundet uppdrag till KPA att beräkna pensionsåtagandet med en genomsnittlig pensionsålder om 59,7 år. Den förnyade beräkningen har inneburit att förbundet i årsbokslutet redovisar en extra avsättning om 23,2 mkr, i syfte att bättre återspegla det faktiska pensionsåtagandet. Den extra avsättningen har belastat årets resultat med motsvarande belopp. Vi bedömer detta vara en rimlig hantering av förbundets pensionsåtagande.

Övriga kostnader uppvisar en positiv avvikelse jämfört med budget med 4,7 mkr vilket bland annat beror på att hyror och fastighetskostnader minskat med 2,8 mkr samt att materielanskaffning och reparationer minskat med 5,3 mkr. Köpta konsulttjänster har dock ökat med 1,5 mkr samt vissa utrangrar.

Avskrivningskostnaderna för 2012 uppgår till 23,3 mkr, vilket är 9,9 mkr lägre än budgeterat. Minskningen beror huvudsakligen på att avskrivningstiden för räddningsfordon har förlängts med 12 månader, för att bättre återspegla den faktiska ekonomiska livslängden för dessa tillgångar. Vidare kan det noteras att vissa planerade investeringar flyttats framåt i tiden vilket gjort att avskrivningskostnaderna inte ökat i samma takt som budgeterat.

Ett vedertaget nyckeltal för att bedöma det ekonomiska läget i en kommunal verksamhet är nettokostnader i relation till intäkter. Överstiger nyckeltalet 100 procent måste den löpande verksamheten täckas på annat sätt än genom verksamhetsintäkter, exempelvis genom ett finansiellt nettoöverskott eller försäljning av tillgångar. För Storstockholms brandförsvaret har nyckeltalet legat över 100 procent under de flesta åren sedan storförbundet bildades. För år 2012 uppgår nettokostnadernas andel av intäkterna till 99,5 procent. Förbättringen bedömer vi vara positiv om än marginell.

Sammanfattningsvis utgörs större enskilda budgetavvikelser av följande poster:

- +3 mkr, återbetalning försäkringspremier, AFA
- -23,2 mkr, extra avsättning gällande särskild avtalspension
- +9,9 mkr, förändrad bedömning av avskrivningstider på fordon

Bedömning:

Vid vår granskning har vi stickprovsvis stämt av väsentliga intäcks- och kostnads poster mot verifierande underlag samt utfört egna kontrollberäkningar. Vår bedömning är att det redovisade resultatet för år 2012, i allt väsentligt, ger en rättvisande bild av verksamheten för 2012. Det är positivt att förbundet på ett mer rättvisade sätt har beräknat det totala pensionsåtagandet. Förbundet behöver fortsatt följa genomsnittlig pensionsålder och anpassa beräkningar av pensionsskulden till bästa möjliga uppskattning av när pensionsåldern kommer att inträffa.

3.2. Finansiell ställning

Soliditet:

Förbundets soliditet, exklusive ansvarsförbindelsen för pensioner, uppgår i årsbokslutet till 4,0 procent, vilket således utgör en mindre minskning i jämförelse med föregående år. Detta trots att förbundet redovisar ett positivt resultat om 2,9 mkr. Minskningen förklaras av en ökad balansomslutning om 99 mkr, främst till följd av att likvida medel ökat. Soliditeten har minstat kontinuerligt sedan förbundsbildningen vilket förklaras av svaga resultat under de första verksamhetsåren där det egna kapitalet minskat från 40 mkr vid förbundsbilandet, till 27 mkr. Vår bedömning är att förbundet har en svag soliditet.

(%)	2012	2011	2010
Soliditet	4,0 %	4,1 %	5,2 %

Investeringar:

Årets investeringar uppgår till 21,3 mkr och avser i huvudsak räddningsfordon (19,3 mkr). Årets faktiska investeringar understiger budget med 48,8 mkr och förklaras av att investeringar i vissa räddningsfordon flyttats fram i tiden. Övriga investeringar avser byggnadsanläggningar samt IT-utrustning. Vår granskning har omfattat avstämning av verifierande underlag. Inga avvikelser har identifierats.

Pensionsåtagande:

Som nämnts ovan har förbundets pensionsåtagande, inklusive relaterade löneskatter, ökat under år 2012. Detta förklaras huvudsakligen av den justering av den genomsnittliga pensionsåldern i förbundet som sänkts från 60 år till 59,7 år. Vår granskning har omfattat att förbundets redovisade pensionsåtagande skett i enlighet med underlag från KPA.

Bedömning:

Balansräkningen har granskats utifrån följsamhet till lag om kommunal redovisning, givna rekommendationer från rådet för kommunal redovisning samt i övrigt i enlighet med god redovisningssed. Avstämning har utförts av att balansposter överensstämmer mot bokslutsdokumentation och underliggande bilagor. Genom stickprov samt avstämning mot sidoordnade system har kontroll gjorts av att posterna värderats samt periodiserats på ett korrekt sätt. Vid granskningen har vi inte identifierat väsentliga felaktigheter i det redovisade årsbokslutet. Balans- och resultaträkningar ger en, i allt väsentligt, rättvisande bild av förbundets ekonomiska ställning per den 31 december 2012. De principer som förbundet tillämpar för redovisning av pensionsåtaganden (ansvarsförbindelser respektive avsättningar) är dock inte till fullo förenliga med den kommunala redovisningslagen. Förbundet bör överväga att förtydliga pensionsredovisningen till kommande år.

4. Årsredovisningen

Vi har granskat förbundets årsredovisning för verksamhetsåret 2012. I granskningen har vi beaktat att god redovisningssed för kommuner/kommunalförbund i allt väsentligt har efterföljts av förbundet.

4.1. Förvaltningsberättelsen

I förbundets förvaltningsberättelse beskrivs på ett övergripande sätt den verksamhet som bedrivits under året. Förvaltningsberättelsen omfattar avsnitt för omvärldsanalys, drift- och investeringsredovisningar, finansiell analys samt ett separat avsnitt rörande uppföljning av den "åtgärdsplan för en ekonomi i balans" som implanterades under år 2011. Förvaltningsberättelsens personalavsnitt redogör kortfattat för sjukfrånvaro och löneutveckling under året.

4.1.1. Balanskravsavstämning

Som en del av drifts- och investeringsredovisningen framgår förbundets egen avstämning av det kommunala balanskravet. Enligt kommunallagen ska kommuner (och kommunala förbund) uppnå en ekonomi i balans varje enskilt år. Redovisade negativa resultat måste återställas inom tre år. Avstämning rörande balanskravet är en väsentlig del när det gäller utvärdering av målet om en god ekonomisk hushållning. Av nedanstående tabell framgår förbundets balanskravsavstämmningar för de tre senaste åren.

Balanskravsavstämning (mnkr)	2012	2011	2010
Årets resultat enligt resultaträkningen	2,9	-3,5	-21,7
- Avgår: samtliga realisationsvinster	-0,4	-0,7	-2,2
- Tillägg: Justering av felperiodiseringar	0,0	0,0	9,2
Synnerliga skäl - Tillägg: förändring diskonteringsränta pensioner	0,0	18,9	0,0
Justerat resultat	2,5	14,7	-14,7

Balanskravet skiljer sig åt mot redovisat resultat i form av att realisationsresultat och eventuella synnerliga skäl avräknas från det redovisade resultatet.

Bedömning:

Vår bedömning är att förbundets avstämning av balanskravet ligger i linje med kommunallagens krav och intentioner.

I förvaltningsberättelsen redovisas även förbundets uppföljning och analys av verksamhetens måluppfyllelse. De områden som följs upp är:

- verksamhetsmål
- finansiella mål
- medarbetarmål
- miljömål.

Av förbundets redogörelse framgår att måluppfyllelsen bedöms vara tillräcklig inom de allra flesta målområden, med undantag för miljöområdet där samliga mål inte uppnåtts under 2012. I likhet med föregående år är redogörelsen av måluppfyllelsen i huvudsak deskriptiv. Nyckeltal eller liknande redovisas ej när det gäller årets måluppfyllelse.

Bedömning:

Förvaltningsberättelsen bedöms ge en rättvisande, bild av väsentliga händelser under verksamhetsåret 2012. Beskrivning och analys av måluppfyllelse bedömer vi vara tillräcklig. Som vi noterade vid vår granskning av förbundets delårsrapport ges en övervägande god och översiktlig redovisning av förbundets resultat vad gäller verksamhet och ekonomi. Verksamhetsmålen behöver dock utvecklas för att bättre återspegla kärnverksamheten och utgöra underlag för att bedöma denna. Vidare behöver målen bli mätbara i större utsträckning. Strategier för att uppnå målen behöver också tydliggöras. Vidare är det vår uppfattning att den finansiella analysen avseende effekter av åtgärdsprogram bör utvecklas i kommande rapporteringar.

4.2. Resultaträkning, balansräkning notförteckning m.m

Vi har stämt av att redovisad resultat- och balansräkning samt tillhörande notinformation är i överensstämmelse med huvudboken enligt ekonomisystemet samt övriga verifierade underlag. Vår bedömning är att resultat- och balansräkningar, kassaflödesanalys samt notinformation, i allt väsentligt, är uppställda i enlighet med kommunala redovisningslagen. Vi noterar att uppställningen av vissa noter samt redovisningsprinciper har utvecklats i jämförelse med föregående år, vilket är positivt.

5. Ledning och styrning

Förbundsstyrelsen har bestått av 12 ledamöter och 12 ersättare. Förbundsstyrelsen har under året haft nio sammanträden. I samband med våra granskningar under året har vi tagit del av styresprotokoll samt övriga väsentliga styrdokument med avseende på år 2012.

6. Årets bokslutsprocess

Vår bedömning är att förbundets bokslutsdokumentation håller en tillräcklig kvalitet samt överlämnats i tid till revisionen. Dock är det vår uppfattning att den tidplan som gällt för granskningen av årsredovisningen varit alltför begränsad. Samtliga förslag till ändringar i årsredovisningen från oss har därför inte hunnit beaktas av förbundet. Förbundet bör således skapa förutsättningar för en mer ändamålsenligt tidplan när det gäller revisionens granskning av årsredovisningen inför kommande år.

7. Sammanfattande slutsatser av årets revision

Vår övergripande bedömning är att årsredovisningen, i allt väsentligt, ger en rättvisande bild av Storstockholms brandförsvars resultat och ställning per den 31 december 2012. Principer för redovisning av pensioner bör dock i större utsträckning anpassas till kommunal redovisningslag.

Granskningen av ekonomistyrningen visar att denna har utvecklats jämfört med tidigare år. I granskningsrapporten presenteras dock ett antal förbättringsområden som bör vara föremål för direktionens fortsatta utvecklingsarbete. Bl a gäller detta uppföljningen av åtgärdsplaner, underlag till investeringar och uppföljning av räddningsfordon, analyser och bedömningar av väsentliga budgetposter samt bedömningar av förbundets pensionsåtaganden.

Granskningen av bisysslor visar att det finns tillfredsställande rutiner kring uppföljning och kontroll av bisysslor. Förbundet bör utveckla rutiner när det gäller uppföljning och kontroll av avräkningar för ersättningar i samband med pensionsavgångar.

Stockholm den 4 mars 2012

Mikael Sjölander
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor

Johan Perols
Certifierad kommunal revisor